

Den amerikanske migrantkrisen kan bli det viktigste spørsmålet i høstens presidentvalg i USA. **Arizona** er delstaten der presset på grensen er hardest, og det er også her valget kan avgjøres.

Striden om grensen

Vi har møtt noen av dem som har krisen, migrantene og kartellene i sin bakgård.

Jonas Cullberg
Frilansjournalist

Mattias Lundblad
Frilansfotograf

Straks Gail Kocourek bremser den firehjuls-drevne SUV-en i byen Sasabe i Mexico, kommer et tyvetall hunder løpende. Gail tar en sekk tørrfôr ut av bagasjerommet på bilen som tilhører hjelpeorganisasjonen *Tucson Samaritans*. Hver onsdag kjører hun fra Arizona til Sasabe, rett ved grensen, og deler ut mat til hundene. Noen meksikanske soldater slentrer rolig rundt utenfor en militærbase. Få innbyggere er å se.

– Folk flyktet sørover eller over grensen til USA, og de etterlot hundene sine da det ble for farlig å bli værende her, sier Gail Kocourek.

Det har brutt ut en krig mellom ulike fraksjoner av det meksikanske Sinaloa-kartellet, som smugler migranter over grensen til USA. Den sørlige delen av Sasabe er bevoktet av tungt bevæpnede menn ved veisperringer, der ingen kan passere uten tillatelse fra kartellet.

– Det er blitt mer lønnsomt for kartellene å smugle migranter enn å smugle narkotika. Konkurransen er hard, sier Kocourek.

Brennbar grensekonflikt

Ved grensen mellom Mexico og USA, i Sonoraørkenen i Arizona, kolliderer en rekke brennende spørsmål: Kamper mellom meksikanske karteller. En humanitær krise der rekordmange migranter prøver å ta seg inn i USA. Et presidentvalg der mange velgere ser på grensen som det viktigste spørsmålet.

Republikanernes presidentkandidat Donald Trump har bygget sin politiske karriere på motstand mot migranter, og lover å trappe opp innsatsen om han på nytt blir president. Han ønsker å deportere flere migranter enn noen gang før – en million i året – og bygge store leirer der de kan oppbevares i påvente av å bli kastet ut. Han har sagt at papirløse migranter «forgifter landets blod».

Akkurat nå er det i Arizona flest migranter prøver å komme seg inn i USA. Delstaten er samtidig en av de seks vippestatene der det er jevnest mellom republikanerne og demokratene, og som dermed vil avgjøre presidentvalget. Ved forrige presidentvalg vant Joe Biden her, etter mange år med republikansk dominans i delstaten.

Ved forrige presidentvalg vant Joe Biden her.

Takknemlige firbente Gail Kocourek og andre fra *Tucson Samaritans* bytter på å gi mat til hundene i Sasabe, når hundenes eiere har flyktet fra kartellenes vold.

Stemmer motvillig på Biden 73-årige Gail Kocourek bruker mye tid på å hjelpe migranter langs grensen mellom USA og Mexico. Grensemuren går gjennom landskapet som en buktende orm, men muren har flere til dels store åpninger.

Alle foto: Mattias Lundblad

Vil føle seg trygg Lærer-assistent Aracely Redondo bor på den meksikanske siden av grensen, men er amerikansk statsborger og arbeider i USA. Hun ønsker seg en strengere håndtering av grensespørsmålet.

Alle foto: Mattias Lundblad

» Aracely Redondo, som bor i Sasabe, men jobber som lærerassistent på en skole på den amerikanske siden av grensen og er amerikansk statsborger, har bestemt seg: – Jeg kommer til å stemme på Trump. Grensen var tryggere da han var president. Nå er det for lett å ta seg inn i USA, sier hun.

Redondo bor i den tryggeste delen av Sasabe, like ved grensen, og har ikke følt noe behov for å flykte selv om hun noen ganger hører skuddveksling. Men mange av barna på skolen er borte fordi familiene deres har flyktet.

– Barna som er igjen, må være innendørs hele tiden. De kan ikke lenger spille volleyball eller leke med vennene sine. Man må alltid være på vakt. De gjemmer seg hos meg når det er skyting, sier Redondo.

– Folk som sitter i andre delstater og er kritiske til Trumps retorikk, vet ikke hvordan vi har det.

Prøver å redde liv

Hundene i Sasabe er mette, og de frivillige i *Tucson Samaritans* kjører tilbake over grensen til Arizona. De stopper ved en vanntank i ørkenen med et blått flagg vaiende ved siden av. Mer enn 10 000 migranter har dødd i Arizonas ørken siden slutten av 1990-tallet. De fleste av dem av varmen som om sommeren kan nærme seg 50 grader. Gail Kocourek sjekker at hengelåsen på tanken er på plass.

– Folk har tidligere helt bensin i vanntankene for å forgifte migrantene. Derfor er de låst nå, forklarer hun.

Spenningen rundt migrasjonsspørsmålet i et dypt splittet USA merkes tydelig ved grensen. Militsgrupper og borgerverngrupper som støtter Donald Trump, patruljerer her, men i dag er de ikke å se.

– De kjører vanligvis forbi migrantleirene med våpen og trakasserer dem, og gir oss fingeren, sier Kocourek.

Kritikere av samaritanene mener at hjelpeorganisasjonen legger til rette for ulovlig innvandring, men Kocourek kaller det «latterlig».

– Ingen kommer til å gå flere mil gjennom ørkenen bare for å få noen liter vann fra oss. Vi prøver bare å redde liv.

Striden om grensen

Mange farer Gail Kocourek fra Tucson Samaritans sjekker en vanntank som er ment for migrantene. De har måttet reparere skuddhull og sette hengelås på tanken for å forhindre at folk forgifter vannet.

Kjærkommen bistand Gail Kocourek og en kollega i Tucson Samaritans deler ut vann og mat til to menn på den meksikanske siden av grensemuren.

Trump ønsker å beholde grensekrisen som et hett valgspørsmål.

Vanskelig dilemma

Migrantene kan deles inn i to kategorier. Tidligere var det mest menn fra Mexico og Mellom-Amerika på jakt etter jobb, som snek seg inn om natten og prøvde å unngå grensepolitiet. De siste årene har en annen migrantgruppe vokst kraftig: asylsøkere som frivillig overgir seg til grensepolitiet.

Under pandemien innførte daværende president Donald Trump *Title 42*, en lovgivning som gjorde det mulig å stoppe migranter ved grensen med henvisning til risikoen for smittespredning. Millioner av migranter ble kastet ut. Joe Biden fikk avskaffet loven i fjor vår, noe som igjen gjorde det mulig å søke asyl i USA.

På sin første dag som president satte Biden alle deportasjoner og byggingen av Trumps mur på pause. Samtidig har politisk ustabilitet og vold i blant annet Venezuela, Haiti, Honduras og flere asiatiske og afrikanske land ført til en kraftig økning i global migrasjon.

For Joe Biden innebærer situasjonen et dilemma. Han har behov for å tiltrekke seg velgere på venstresiden som

støtter en sjenerøs innvandringspolitikk. Samtidig mener mange demokratiske velgere at landet er hardt presset av migrasjon, spesielt siden republikanske guvernører i grensestater som Texas og Florida busset titusenvise av migranter til New York og andre større byer som styres av demokrater. I februar forsøkte Biden å presse gjennom en migrasjonspakke som ville stramme inn grensen kraftig. Men den ble nedstemt av republikanerne i Kongressen. Trump ønsker å beholde grensekrisen som et hett valgspørsmål.

Gail Kocourek kommer til å stemme på Joe Biden, men motvillig. Som mange andre venstreorienterte amerikanere liker hun ikke at han har støttet Israels krig i Gaza.

– Men slik jeg ser det, er det ikke noe annet valg enn å stemme på Biden.

Fortsatt muligheter Grensemuren som ble bygget under Donald Trumps år som president, har mange mindre åpninger der terrenget viste seg å være for krevende å bygge på. Migrantene overgir seg til grensepolitiet som med jevne mellomrom kommer til en av de midlertidige leirene som er satt opp langs muren.

Striden om grensen

Farlig reise

Langs den ni meter høye muren som Donald Trump fikk bygget i sin tid som president, går tre menn i solskinnet, forbi tomme vannflasker og kasserte tepper som andre migranter har etterlatt seg. De kommer fra Kamerun og har nettopp klatret inn i USA gjennom et av hullene i Trumps mur som aldri ble ferdigbygd.

– Vi har reist i ett år for å komme hit, sier en 46-åring ved navn Gilbert, som forteller at han er universitetslærer og på flukt fra konflikten i Kamerun mellom det fransktalende flertallet og engelskspråklige separatister.

Ruten har gått gjennom Chile, Peru og Darién Gap, det beryktede farlige jungelområdet som skiller Sør-Amerika fra Mellom-Amerika. På veien er de blitt ranet flere ganger.

Migrantene vil dra til slektninger i New York, Alabama, Maryland. Ingen ser ut til å planlegge å bli i Arizona.

Fra Afrika med håp For Gilbert, Franklin og Fabrice fra Kamerun har USA lenge representert en drøm. Nå har de vært på vei dit i over et år og har akkurat tatt seg gjennom en åpning i muren da de forteller om sine grunner til å søke asyl i USA, noe som igjen ble mulig våren 2023. Alle foto: Mattias Lundblad

Hjelpende hånd Den pensjonerte sykepleieren Sarah Roberts hjelper en mann fra Guinea med vonde føtter fra den lange ferden.

– Ranerne hadde et telt hvor kvinner som ikke kunne betale, ble voldtatt, sier Gilbert.

– I Peru ble vi ranet av politiet. Men nå føler jeg meg endelig trygg! Amerika har alltid vært drømmen min.

Samaritanene gir kamerunerne noen advarsler

– Vær forberedt på at dere kan støte på folk som ikke vil ha dere her. Borgervern kjører rundt og vil forsøke å ta bilder av dere og legge dem ut på sosiale medier. De liker Trump og tror at det hjelper ham i å bli gjenvalgt, sier Sarah Roberts. Hun er pensjonert sykepleier og medlem av Tucson Samaritans.

– Dere må også fortelle grensepatruljen at dere er i livsfare i Kamerun. Ikke si at dere bare har kommet hit for å jobbe, råder hun.

Det er som om en hel FN-forsamling er på vandring i de bratte bakkene ved grensemuren. En gruppe bangladeshere ser utmattede ut. Habib fra Guinea i Vest-Afrika strekker hendene i været og takker Allah for at han nådde USA. To meksikanske menn i kamuflasjeklær på den andre siden av grensemuren mottar vannflasker fra samari-tanene. Migrantene vil dra til slektninger i New York, Alabama, Maryland. Ingen ser ut til å planlegge å bli i Arizona.

I høst blir de hovedpersoner i presidentvalget. Biden insisterer på at han ville vært tøffere i sin grensepolitikk om bare republikanere i kongressen hadde latt ham være det. Migrasjonsaktivister mener at Bidens holdning i økende grad ligner på Trumps. Republikanerne og Trump beskriver situasjonen som en invasjon, som er Bidens skyld.

Betaler kartellene

Clenia, en 23-åring fra Guatemala, har hatt på seg de samme klærne i tre uker og viser frem et arr ved hårfestet etter en bilulykke.

Dramatiske markører Rundt om i landskapet ved grensen mot Mexico har Arizona-kunstneren Alvaro Enciso satt ut flere tusen kors. De markerer steder der migranter har omkommet på sin vei mot USA.

– Vi satt sammenklemt i en container på en lastebil da den kræsjet.

Hun og en gruppe andre unge mennesker fra Guatemala og Mexico har tatt følge på veien. De er fnisete, som ungdommer på en skoletur, til tross for alt de har vært gjennom.

Da Clenia og følget hennes kom til delstaten Durango sentralt i Mexico, ble de tatt av politiet og overlevert til en lokal kartellgruppe som kidnappet dem.

– De ga oss bind for øynene, skjøt på oss med elektrosjokkvåpen i armene og låste oss inne i et mørkt rom i et hus i åtte dager. Men vi fikk god kyllingsuppe. Det viste seg at guidene våre ikke hadde betalt det lokale kartellet, sier Clenia.

I hver eneste meksikanske delstat de passerte, måtte gruppen betale forskjellige guider. Clenias foreldre har vært med på å betale for turen til USA, som kostet rundt 5700 dollar, ved å ta opp et lån på huset sitt. Hun forlot Guatemala for å prøve å tjene penger i USA, men også fordi en mann som misbrukte henne da hun var yngre, flyttet inn i nabolaget hennes, sier hun.

Clenia og de andre er kommet frem til en midlertidig leir satt opp av en hjelpeorganisasjon, og venter på å bli hentet av grensepolitiet. Grensemuren de passerte, er synlig i horisonten.

Migrantene kan slippe av litt. De lader mobilene sine, ringer hjem og spiller fotball. Drømmen om USA lever videre.

– Jeg vil jobbe her et par år, sende penger til foreldrene mine og så flytte tilbake og åpne en butikk i Guatemala, sier Clenia.

– Jeg vil vise at det er mulig. Hvis jeg kan komme hit og klare meg, kan andre også det.

Strabasøs og farlig ferd mot nord

Clenia og Emanuel forsøker å komme i kontakt med familien sin i Guatemala for å fortelle at de har nådd USA, og at de nå venter på å bli hentet av grensepolitiet.